16.11.2019 г. / 21:38:36

Родолюбие

Българският героизъм (II част) - За защитниците на родното небе

Паметник на летците изтребители, загинали при отбраната на небето на София 1943 – 1944 г.

През Втората световна война, българската бойна авиация със своите действия ДЕ ФАКТО ПЕЧЕЛИ БИТКАТА В НЕБЕТО НАД РОДИНАТА, като проваля и трите основни цели, които си поставят съюзниците с бомбардировките: пречупване волята за борба на българския военен потенциал; деморализиране на гражданското население и пълно дезорганизиране на държавно-административното управление. Нищо такова не се случва, напротив.

Бомбардировките над България продължават почти през цялата Втора световна война. За целия период са убити 4208 и са ранени 4744 души мирно българско

население, увредени са 12 657 сгради.

Военните загуби са 23 убити български пилота и 27 свалени самолета.

АГРЕСОРИТЕ СЪЮЗНИЦИ ДАВАТ 256 УБИТИ, неуточнен брой ранени, 333 ПЛЕНЕНИ. СВАЛЕНИТЕ САМОЛЕТИ СА 185 бомбардировача и изтребителя. Повредените самолети са неуточнен брой.

Под командването на генерал Димитър Айранов и командира на 6-ти изтребителен авиополк полковник Васил Вълков българските летци, храбро се бият срещу обичайно СЕДЕМКРАТНО превъзхождащ ги противник (срещу България са мобилизирани общо около 2500 самолета с 20 449 офицера и войници (по други източници бойните машини са общо 2387)), а в отделни сражения съотношението на силите е достигало 23:1 в полза на англо-американската авиация, това прави още по-значими българските изтребители и особено тези 66 от тях, които оставят имената си в списъка на въздушните победители по време на Втората световна война. Начело на този списък е поручик Стоян Стоянов, който постига впечатляващите 15 въздушни победи, други български асове печелят по 13, 10, 8, 7 и т.н. въздушни победи, забележителни са имената на Петър Бочев, Николай Бошнаков, Неделчо Бончев, Христо Илиев, Чудомир Топлодолски, Любен Кондаков, Христо Костакев.

Англо-американски бомбардировачи сеят смърт и разрушения, като само самоотвержеността на българските пилоти предотвратяват по-големи страдания. Жертвите на съюзническата авиация и героизмът на българските пилоти не са забравени.

В резултат на действията на малочислената, но изключително храбра българска изтребителна авиация, наземна ПВО и съюзните немски сили, на противника в битките над България в тогавашните ѝ граници са нанесени тежки загуби. Въпреки безпрецедентно жестокия си характер бомбардировките над български селища в старите и новите предели не постигат планирания ефект. **Благодарение на твърдата отбрана българските градове и села оцеляват, армията не е оттеглена от новите земи, а своевременната евакуация спасява населението на Столицата и обезсмисля заплахите отправени към България от Великобритания, САЩ и СССР.**

Днес много хора знаят за англо-американски бомбардировки над България, но малко са чували за тези на СССР над Добрич от 22 Юни 1941, както и тези над Русе, Стара Загора, Казанлък и Горна Оряховица през септември същата година. Тъжното е, че властта, която идва след 09.09.1944 г е жестока към пилотите, бранили българското небе от снарядите на враговете.

Ето някои от българските летци-герои:

Поручик Стоян Стоянов е роден е на 12 март 1913 г. в с. Галата, днес квартал на Варна. Баща му пада убит като полкови знаменосец през Балканската война преди раждането му, на 16 октомври 1912 г. Стоян расте в интернат за сираци от войните. Постъпва във въздушния взвод на Военното на Н.В. училище през 1934 г. Произведен е подпоручик в 1937 г. През 1939 г. завършва в Германия школата за изтребители във Вернойхен и курс за инструктори-изтребители. Става инструктор в Изтребителната школа – Карлово и от 1942 г. е поручик – командир на ято изтребители Месершмит 109 от 6-и изтребителен полк.

Стоянов участва в 35 бойни полета срещу англо-американските самолети при бомбардировките на София и страната. Признати са му 15 въздушни победи.

Стоян Стоянов е пълен кавалер на ордена За храброст, единственият в авиацията носител на командирския орден „За храброст“. Първия си такъв орден той получава на 7 август 1943 г., с което става първият български офицер от Втората световна война, награден с него. Награден е и с германския Железен кръст 2-ра степен.

Като бивш царски офицер и обучаван от германски военни служители той и съпругата му както и познатите му царски офицери са били **постоянно обект на наблюдение от ДС и ВКР (разработка "ФРИЦ")** до уволнението му от армията през 1956 г. - **без право на постоянна работа и с малка за**

чина му пенсия.

Българския герой-летец поручик Христо Костакев е роден на 09 април 1919 г. Завършва Военното училище в София (1942 г.). Служи в 1-ви разузнавателен орляк, Изтребителната школа в Долна Митрополия и в 3-ти орляк на 6-и изтребителен полк. На 30 март 1944 г. **при отразяването на англо-американския въздушен удар срещу София за първи път в историята на световната бойна авиация поручик Костакев сваля два бомбардировача с една атака**. Над района Перник – Брезник атакува американски бомбардировач Б-17 „Фортрес“, който експлодира и възпламенява боеприпасите на още един Б-17. С големи пробойни върху крилата на своя самолет, каца аварийно до с. Кошарево, Брезнишко, където догарят останките на свалените от него противникови бомбардировачи.

През 1946 г. е уволнен, поради това, че е „царски офицер“. На 6 май 1994 г. е повишен в звание полковник. Награден с военен орден „За храброст“ IV степен, 2 клас.

Поручик Неделчо Иванов Бончев е известен е като втория български пилот, свалил чрез таран американски бомбардировач по време на Втората световна война.

Неделчо Бончев е роден на 21 юни 1917 г. в София. След завършване на Втора мъжка гимназия, постъпва във Военното на Негово Величество училище. Обучен е като летец-изтребител в България и Италия. От август 1943 г. е командир на ято във 2/6 изтребителен орляк. Участва в боевете за отбраната на София по време на бомбардировките през 1943-1944 г. **На 20 декември 1943 г. той повреждa тежко един американски четиримоторен бомбардировач, а на 30 март 1944 г. сваля една летяща крепост Боинг Б-17.**

На 17 април 1944 г. атакува една летяща крепост Боинг Б-17. По собствените му разкази, старае се да стреля от максимална близост, за най-добри попадения, но приближава прекалено и не успява да се размине с бомбардировача. Двата самолета се сблъскват и разрушават във въздуха. Бончев се свестява след свободно падане от няколко хиляди метра заедно с бронираната пилотска седалка. Успява да се освободи от коланите и да отвори парашута си. Приземява се в една дълбока преспа до село Студена, Пернишко, без ботуши, загубени по време на

падането. **Признати са му 8 въздушни победи.**

От престоя в снега Бончев развива бронхопневмония и се налага лечение, което продължава през цялото лято на 1944, съпроводено с лекарска забрана за летене.

Към края на лятото той се завръща при бойните си другари в ятото. Българската войска е изпратена от новата власт срещу нов противник - отстъпващите германци. Започват бойни задачи и Бончев не може да се сдържи повече да бездейства. Сам отхвърля лекарската забрана и на 5 октомври 1944 г. излита начело на две четворки изтребители Месершмит Ме 109 от 2/6 орляк. Бойната задача е да прикриват шест бомбардировача До 17, след което да проведат самостоятелни атаки по земни цели по шосето Крива паланка - Куманово. При заход за земна атака, самолетът на Бончев е улучен от противникови зенитни оръдия. Пилотът скача с парашут от малка височина, а след секунди машината експлодира. При приземяването наранява крака си. Пленен е от германците. За последно е видян от българския офицер-летец, поручик Георги Петков Георгиев - Гошето. Разминават се под конвой на входа на военнопленническия лагер в Скопие, нямат възможност да разменят нито дума. По-нататъшната съдба на Бончев е неизвестна. **Съществуват различни предположения: че той е загинал по време на преход на военнопленническа колона около Прищина, или че е екзекутиран от германците чрез разстрел.** Истината не е известна.

Димитър Светозаров Списаревски е български офицер, летец изтребител. Приживе е поручик, посмъртно произведен капитан (1944 г.) и полковник през 2009 г. Кавалер е на ордена „За храброст“ (посмъртно).

Роден на 19 юли 1916 г. в Добрич, тогава в Румъния, само 16 дни преди градът да бъде освободен от българската войска по време на Първата световна война. Баща му, офицерът от запаса Светозар Списаревски и чичо му, дипломатът Коста Списаревски, са българи от Кюстенджа.

Димитър Списаревски завършва Военното на Н. В. училище в 1938 г. в 57-и „Средногорски“ випуск. Тогава е обявен конкурс за летци и той е сред първите, кандидатирали се за новата специалност. Назначен е за летец през октомври 1936 г. През 1939 г. завършва с отличен успех най-престижната изтребителната школа във Вернойхен до Берлин.

След пристигането си в България от юли 1939 г. завършилите училището са включени в състава на 2-ри изтребителен орляк, разширен и преименуван в 6-и изтребителен полк. Полкът се базира на летище Марно поле край Карлово, по-късно е преименуван в 3/6 изтребителен орляк. Усвоява управлението на първите доставени в България германски изтребители Месершмит Bf-109E, наричани в България „Стрела“.

От края на март 1942 г. е старши инструктор в изтребително-щурмовата школа за висш пилотаж на

Въздушния учебен полк в Долна Митрополия. През 1942 г. е назначен за командир на ято в изтребителен полк.

След това младият офицер Списаревски е назначен във Военновъздушното и свързочно училище в Скопие, като командир на 2-ра свързочна рота на летището. **Там Списаревски прихваща тежък американски бомбардировач и го заставя да се приземи на летище Скопие**.

Командирован е отново в 6-и изтребителен полк на летище Марно поле, където е ротен командир до август 1943 г.

Списаревски е с патриотични и антикомунистически убеждения и участва в борбата срещу партизаните.

През лятото на 1943 г. Списаревски е командирован с още един български пилот, за да се запознае с тактиката на англо-американската авиация и начините на борба с нея. Изпратен е край Ламанша, където участва във въздушните боеве и усвоява в бойни условия тактика на германската изтребителна авиация при въздушните боеве над Канала.

Скоро след завръщането си в България е назначен в състава на 3/6 орляк, разположен на летище Божурище за отбрана на столицата. Орлякът води бойни действия срещу американските бомбардировачи, нападали три пъти София през ноември и декември 1943 г.

Поручик Димитър Списаревски е един от пилотите на бойно дежурство на летище Божурище, които трябва на 20 декември 1943 г. да пресрещнат атакуващите бомбардировачи. Това е първият му боен полет, за който той се готви отдавна. Списаревски излита с резервна машина, след другите. Когато достига бомбардировачите, въздушният бой вече се води.

Списаревски се откъсва от два американски изтребителя и

се насочва към група от 16 „Либърейтъра“, взела курс към София. **Взема на прицел една машина, атакува стремително, без да се отклонява от огъня на изтребителното ѝ прикритие. Поразява целта и подпалва бомбардировача. За по-малко от две минути изразходва всички боеприпаси на бордовата картечница. Самолетът му е простелян от бомбардировачите и охраняващите ги британски изтребители.**

Списаревски извършва маневра и нанася таранен удар на водещия формацията тежък американски бомбардировач. Бомбардировачът се разцепва и се разпада във въздуха. Спасява се само опашният стрелец, който е изхвърлен заедно с картечниците от ударната вълна.

Самолетът на Списаревски се разбива на височините над село Пасарел, Софийско. Тялото му е открито от местни хора сред отломките. От другата страна на селото падат части от поразеният четиримоторен бомбардировач. До мястото на падането е единствения оцелял от екипажа – опашният стрелец подофицер Робърт Хенри Ренър. Местните хора го отвеждат в кметството. Вместо очакваната от него враждебност той среща човешко отношение и е нахранен.

Най-близък очевидец е лейтенант Джон МакЛендън, американски пилот на „Лайтнинг“ от изтребителното прикритие, бордов номер 43 – 2352 от 97-а изтребителна

ескадрила (97th Fighter Squadron). Малко след това МакЛендън също е свален и пленен. Той дава следното описание и оценка на действията на поручик Списаревски:

„**Шест минути преди да бъда свален станах свидетел на нещо нечувано и страшно … летящият като вихър български изтребител се отдалечи от поразената вече и падаща към земята наша „летяща крепост“ и хвърляйки се с цяла мощност към друга се стовари върху нея, отсече опашката ѝ и крепостта се разруши като голям дъб ударен от мълния… Наистина страшна смърт дори и за най-смелия пилот**!“

Лейтенант Едуард Тинкър (пилот на „Лайтнинг“ от изтребителното прикритие, бордов номер 43 – 2413, от 97-а изтребителна ескадрила), участник във въздушния бой на 20 декември 1943 година, заявява:

„**Българските пилоти бяха по-добре тренирани и по-ожесточени, отколкото всички други, срещу които сме се изправяли**“

Подофицер Робърт Хенри Ренър (24 г., въздушен стрелец, единствения по чудо оцелял от екипажа на протаранения бомбардировач), след тарана на българина ужасен казва:

„**Настана истински ад. Ударът на вашите летци беше изключително лют**.“

За свалянето на четиримоторен тежък бомбардировач на Списаревски са признати три въздушни победи и е произведен посмъртно в чин капитан. Погребан е в Централните софийски гробища в Алеята на летците.

Подофицер Робърт Хенри Ренър, единственият оцелял от екипажа на свалените с таран бомбардировач, по-късно по време на своето лечение в болницата, моли да

се види с майката на Списаревски, за да ѝ предаде своите лични медали и ордени в знак на дълбоко уважение пред подвига и родолюбието на нейния син.

Радио Лондон посвещава отделна емисия на този бой, от Токио искат подробности за въздушният таран и „торпилата на японците на Балканите“. Немците го изучават подробно и вземат мерки за усилване корпуса на изтребителите, за да прилагат и те тази тактика. Факт е, че пилотът на следващия български таран, изтребителят Неделчо Бончев благополучно оцелява след като сваля така поредната летящата крепост.

На 03.04.1911г. е роден Николай Бошнаков - български летец герой и поредна жертва на комунистите. Той е един от легендарните защитници на българското небе от англо-американските бомбардировки по време на Втората световна война. Кавалер на ордените „За храброст“ и „Свети Александър“. Николай Бошнаков е роден на 3 април 1911 г. в Плевен. Завършва Военното училище и служи в пехотата. Дипломира се във въздушните школи в Казанлък като навигатор и летец. **С годините става**

един от най-добрите български военни летци.

През 1941 г. е назначен за командир на 2/6 изтребителен орляк. Орлякът лети с чехословашки изтребители Авиа Б 534 "Доган" и се превъоръжава с по-модерния Девоатин 520. През 1943 г. орляк 2/6 се премества на летище "Враждебна", където директно трябва да осъществява отбраната на София. **Капитан Бошнаков, като командир и военен пилот изтребител участва в 7 въздушни сражения. Регистрирани са негови 4 въздушни победи. На 7 април 1944 г. управлявания от кап. Бошнаков Ме-109G-6 е тежко повреден, но раненият летец успява да катапултира и по чудо оцелява**.
На 25 май 1946 г. двама доскорошни негови подчинени поручиците Владимир Александров и Найден Стоянов бягат с два самолета Як-9 на Въздушни войски в Италия. **Майор Бошнаков е обвинен в съучастие и е арестуван. В РО-2 и в гарнизонния затвор прекарва 11 месеца. Подложен е на тежки садистични инквизиции в мазетата на ДС и на симулиран „разстрел“, за да признае съучастието и вината си. На съдебния процес се доказва че е невинен и напълно е оправдан и освободен на 03.05.1947 г. от съда. Въпреки това е уволнен от армията.**
Към този трагичен епизод в житейския му път се намесва и една журналистическа грешка, която без да бъде проверена и опровергана се тиражира и украсява в пресата. Във вестник „Отечествен фронт“ от 04.07.1948 г. се съобщава за отвличането на пътническия самолет на Дирекция Въздушни съобщения, летящ по линията София-Бургас на 30.06.1948 г. и за застрелването на пилотите му от летеца полк. Михалакиев. В списъка на похитителите вместо Николай Бушанов (търговец), в пресата се публикува "Никола Карлов Бошнаков", някой добавя "уволнен офицер от ВВС" и в онези години на репресии, никой не е в състояние да забележи явното

различие в имената и да промени очевидната грешка. **Той е обявен за „народен враг“ за „убиец и пират”. Разбирайки, че комунистите няма да го оставят на мира, майор Бошнаков решава да напусне България. През нощта на 15 срещу 16 август 1948 г. при опит да премине нелегално българо-турската граница е ранен тежко в стомаха и умира от кръвозагуба. Гробното му място е неизвестно.**
Женен е и от брака си има две дъщери - Юлия и Марина. Съпругата му Катя дълги години води безрезултатна борба за изчистване на името на доблестния офицер от авиацията. **Посмъртно Николай Бошнаков е повишен в чин полковник.**

В българската история има много велики личности и събития, които незаслужено забравяме, концентрирайки вниманието си върху негативизма, проблемите, антибългарската реторика и предавания, с които различни медии и телевизии ни занимават всеки ден. Православни будители се опитват да прекратят незаслуженото забвение, в което се намират много значими личности и събития от българската история.

Източници:

- „История на военната авиация на България“, С., 1988 г.

- Научноинформационен център „Българска енциклопедия“. Голяма енциклопедия „България“. Том 11. София, Книгоиздателска къща „Труд“, 2012

- Веселин Бончев, 95 години от рождението и 68 години от гибелта на капитан Димитър Списаревски, БАН, 20 декември 2011

- Руменин, Румен. Офицерският корпус в България 1878 – 1944 г.. Т. 3. София, Издателство на Министерството на отбраната „Св. Георги Победоносец“, 1996. с. 230

- 71 години от подвига на „живата торпила“ кап. Димитър Списаревски, сп. „Един завет“ бр. 2 / 2014 г.

- Bryn Evans, The Decisive Campaigns of the Desert Air Force 1942 – 1945, Pen & Sword aviation UK, Barnsley, South Yorcshire, 2014., pg. 146

- Филов, Б. Дневник. С., 1986, с. 285

- Миланов, Йордан. Въздушните войски на България през войните 1912 – 1944 г. Еър груп 2000. София, 2008. стр. 224 – 225.

- Голованов А. Е. Дальняя бомбардировочная… Воспоминания Главного маршала авиации 1941—1945

- Петър Николов, Участие на 6-ти изтребителен полк във войната, Pan.bg 16 януари 2014

- Авиация дальнего действия или как СССР бомбардира България - Асен Генов

- Съветските бомбардировки над България- една добре пазена тайна - Парашкева Иванова

ВИЖТЕ ПЪРВАТА ЧАСТ НА СТАТИЯТА: **Българският героизъм**

buditeli.info © 2017